Poczta opłacona ryczałtem.

BIULETYN KOWIEŃSKI
WILBI

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) ZAMKOWA 3—3.

Nr. 204. Wilno, dnia 27 grudnia 1929 roku.

Treść numeru:

III.ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

-----oooooOO§OOooooo-----

§

III.ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

"Lietuvos Aidas" o stosunku kościoła do państwa.

"Lietuvos Aidas" Nr.292 z dn.21.XII.1929 r. Art.p.t."Państwo a kościół". Streszczenie:

Ponieważ ostatni okólnik arcybiskupa zawiera oskarżenie pod naszym adresem, przeto, pragnąc pozostać sprawiedliwymi przynajmniej w oczach naszych licznych czytelników i sympatyzującego z nami szerszego społeczeństwa, widzimy się zmuszeni wypowiedzieć otwarcie.

Jak się zdaje, nikt się nie będzie spierał, że państwo ma bardzo wiele spraw i stosunków z kościołem, że wreszcie i sami księża oraz biskupi zamieszkują w naszem państwie i są jego obywatelami. To też dlaczego ma być wykluczone szacowanie pod względem narodowym oraz państwowym /nietylko pod względem kanonów lub wiary/ tego lub innego kroku księży i biskupów, albo też poważniejszych ich wystąpień, zagrażających komplikacjami wśród ludności państwa. Wydaje się nam, iż nie przeczy temu ani ius divinum, ani ius naturale i że korzystanie z tego prawa ze strony dziennika, usposobionego państwowo, a nawet popierającego kościół katolicki, nie może uchodzić za "delictum contra mores et contra doctrinam ecclesiae"...

Należy wątpić, czy ktokolwiek uwierzy w to, żeśmy, mówiąc o prawach i obowiązkach biskupów w związku z ich stosunkiem do państwa i rządu, poruszali naukę kościoła katolickiego, a nie polityczną akcję, tolerowaną, a nawet protegowaną przez biskupów.

W zakończeniu niniejszych uwag możemy tylko krótko oświadczyć, iż pragnąc wyjaśnić stosunki kościoła z państwem, co może obu stronom wyjść jedynie na korzyść, mamy na względzie znane każdemu katolikowi słowa Chrystusa: "Oddajcie co boskiego Bogu, a co cesarskie - cesarzowi".-

Dokoła trzeciej rocznicy rządów narodowców.

W związku z trzecią rocznicą przewrotu grudniowego "Idische Stimme" zarządziło ankietę na temat: trzy lata ustroju narodowców. Podajemy poniżej odpowiedzi na tę ankietę byłego prezydenta państwa d-ra Griniusa i byłego premjera prof.Voldemarasa:

Dr. Grinius wypowiedział następujące uwagi:

Zadaniem państwa jest dbać o to, aby obywatele czuli się w swym kraju jak u siebie w domu. Tymczasem wypada stwierdzić, iż w ciągu ostatnich trzech lat obywatel miał minimalne prawa. Należy bardzo ubolewać, iż w ciągu tego okresu kraj przeżył więcej zamachów niż w ciągu sześciu lat istnienia sejmu.

W dziedzinie samorządu należy wskazać, iż system centralizacyjny niszczy wszelką inicjatywę indywidualną, ujemnie w ten sposób wpływając na obywatelskie wychowanie polityczne.

Na polu oświaty należy zaliczyć do aktywy wprowadzenie nauczania powszechnego, acz kolwiek nie jest ono należycie zorganizowane: wiele dzieci w powiatach, gdzie wprowadzono nauczanie powszechne, nie może z niego korzystać, gdyż brak im odzieży, obuwia, a częstokroć i chleba. O ile chodzi o szkolnictwo wyższe, należy ubolewać, iż uniwersytet zredukowano, zamykając wydział weterynaryjny. Również niekorzystna jest redukcja akademji datnowskiej.

Opinjując o polityce rolnej, dr. Grinius wyraża ubolewanie, iż dokonano zmian w reformie rolnej na korzyść ziemian, burząc w ten sposób konsolidację i jedność wewnątrz kraju i protegując taką warstwę ludności, która nie przyłączyła się do akcji nad odbudową kraju. Parcelacja majątków za rządów narodowców jest mniejsza niż za rządów uprzednich.

Bardzo ujemnym objawem życia gospodarczego jest wciąż wzrastający eksport lasu celem wyrównania bilansu handlowego.

W dziedzinie finansowej pasywą jest fakt, iż budżet wydatków wzrósł od 229 milj. lt. do 260 miljonów. W związku ze stałem poszukiwaniem nowych źródeł dochodu należy powątpiewać, czy twierdzenie, że mamy nadwyżkę budżetu w sumie 40 milj.lt., jest prawdziwe. Układ handlowy z Niemcami, rokowania, jakie się odbyły ze szwedzkim trustem zapałczanym i w sprawie budowy kolei Telsze-Kretynga, wskazują, iż rząd pragnie otrzymać pożyczkę zagraniczną, ale o konkretnych wynikach tych zabiegów nic nie słychać.

Stan przemysłu i handlu wydaje się być niezły. Faktem jest, iż w ciągu trzech ostatnich lat powstały nowe fabryki w branży włókienniczej. Jako na objaw ujemny należy wskazać na powstawanie u nas szeregu trustów, co grozi ludności trudnościami finansowemi /podrożenie produkcji/.

W końcu dr.Grinius poczynił uwagi co do polityki zagranicznej. W ciągu trzech lat rządów narodowców nie osiągnięto w tej dziedzinie jakiegokolwiek postępu. W kwestji wileńskiej uczyniono krok wstecz, w walce z Polakami oddano im wszystkie atuty.

Znacznie krótszej odpowiedzi na ankietę udzielił prof.Voldemaras, ograniczając się jedynie do ogólnych uwag o znaczeniu przewrotu i podkreślając konieczność zjednoczenia wszystkich sił w kraju.-

"L i e t u v o s Z i n i o s" o b r a k u p o s t ę p u w L i t w i e .

"Lietuvos Zinios"Nr.293 z dn.23.XII.1929 r. Art.p.t."Postępowy front kulturalny". Streszczenie:

Nasze wewnętrzne położenie i pogląd na naukę nie wykazują żadnego postępu. podczas gdy inne narody doskonalą i rozwijają nauki utylitarne, my siedzimy na rozdrożu, nie przebierając w kierunkach i metodach. To też niejeden Litwin zastanawia się nad kwestją kulturalną. Widząc, że pseudo-nauka protęguje się, a prawdziwą ukrywa się, powstaje pytanie, czego możemy się doczekać.

Już przed kilku laty teren walki kulturalnej w Litwie podzielił się na dwa obozy: teologję i naukę o cechach teologicznych oraz na naukę prawdziwą. Wobec protegowania wydziału teologicznego, za którym stały organizacje katolickie, wpływ tego wydziału zwiększał się i zwiększa, podczas gdy wydziały prawdziwej nauki nie posiadając środków na propagandę, nie troszczą się o przysporzenie sobie w uniwersytecie propagatorów przez ułatwienie egzaminów i skracanie programów. Młodzież zaczyna unikać wydziałów trudniejszej nauki i szuka łatwiejszego dyplomu. Z tego widać, że i dziś jeszcze jesteśmy bardziej skłonni do pseudo-nauki. Czyż wobec tego można mówić o jakimś postępie ? Z tego też powodu front propagandy prawdziwej nauki jest w społeczeństwie słabszy, niezorganizowany i zaniedbany i nikt nie myśli o doprowadzeniu go do porządku. Musimy pomyśleć o wzmocnieniu go w takim stopniu, jak to widzimy wśród klerykałów. Zamało dotychczas zwracano uwagi na społeczeństwo postępowe. Rada kulturalna Litwy powinna je zainteresować i otrzymać od niego pomoc moralną i materjalną. Łączmy się, dopóki nie późno i wzmacniajmy swe siły.-

Dokoła długów hipotecznych. W związku z wiadomościami, jakie się ukazały w prasie, iż Rada Państwa zamierza opracować projekt ustawy o ściąganiu długów hipotecznych, współpracownik "Idische Stimme" zwrócił się do prezesa Rady Państwa Szylingasa, który oświadczył, iż podobny projekt nietylko nie zostanie opracowany, ale nawet opracowanie jego nie przewiduje się. Ze źródeł nieurzędowych pismo żydowskie dowiedziało się, iż wiadomość ta opierała się na tem, że przed pewnym czasem w Radzie Państwa poruszono kwestję opracowania takiego projektu. Wyjaśniono jednak, iż przy przeprowadzaniu tej ustawy akcjonarjusze banków, których hipoteki mogłyby być ściągnięte, mogliby wystawić rządowi litewskiemu kontr-pretensje. Kwestja ta nie jest obecnie aktualna.-

Uchylenie statutu Naczelnego Komitetu Polskiego w Litwie. Złożony w swoim czasie dla rejestracji stowarzyszeń przy urzędzie naczelnika miasta Kowna i powiatu statut Naczelnego Komitetu Polskiego w Litwie - został uchylony.-

Nowe gorzelnie. W Balwieżyszkach powiatu Marjampolskiego zakończono budowę gorzelni, która będzie produkowała spirytus wyłącznie dla państwa. Przy gorzelni wybudowano również młyn i tartak. Wszystkie pomienione przedsiębiorstwa stanowią własność prywatną miejscowego kupca Zingera.-

Ukazanie się "Socjaldemokratas'a". Po dłuższej przerwie, spowodowanej zamknięciem przez władze organizacji socjaldemokratów litewskich, ukazał się kolejny Nr.18 organu tej partji ~~x~~ - "Socjaldemokratas".-

Zjazdy partyj politycznych Litwy. Centralny komitet partji ludowców uchwalił zwołać w lutym przyszłego roku wszechlitewski zjazd delegatów oddziałów. W tym samym miesiącu odbędzie się również wszechlitewski zjazd partji socjaldemokratycznej.-

Zwiększenie pensyj dla oficerów. Gabinet Ministrów przyjął projekt zmiany ustawy o pensji dla oficerów. Oficerowie mają otrzymywać specjalny dodatek na opłacenie komornego w wysokości 10 - 15 % zasadniczej pensji.-

Przyjazd d-ra Olsejki do Kowna. Przybył do Kowna były prezes litewskiego Komitetu Tymczasowego w Wilnie, prezes towarzystwa "Kultura" i dyrektor polikliniki litewskiej w Wilnie, dr. Olsejko. Powróci on do Wilna w końcu grudnia.-

Wyrok Najwyższego Trybunału w sprawie panamy tłuszczowej. Najwyższy Trybunał po całodziennej naradzie ogłosił rezolucję, w której uchylił skargi kasacyjne jak prokuratora sądu wojennego, tak i wszystkich skazanych i zatwierdził wyrok sądu wojennego.-

Zamknięcie sezonu nawigacyjnego. W dniu 23 b.m. został oficjalnie zamknięty sezon nawigacyjny w Litwie.-

Zwolnienie więźniów politycznych. Z kowieńskiego więzienia po darowaniu kary zostali zwolnieni więźniowie polityczni: Jurszenas i Zygintas.-

Niszczenie państwowego godła polskiego. Na pograniczu polsko-litewskiem na moście orańskim, nieznani sprawcy zniszczyli polskie godło państwowe.-